

**Gemeente
Amsterdam**

Advies

**Adviescommissie Beschermwaardige
Houtopstanden Amsterdam**

Betreft kapaanvragen i.v.m. kademuurrenovatie Singel & Leliegracht

Adviesaanvraag

Er is i.v.m. geplande kademuurrenovatie een kapaanvraag ingediend voor zes monumentale bomen (inclusief parels) op het Singel en vier op de Leliegracht. Dat wil zeggen voor bomen op de lijst van beschermwaardige houtopstanden en daaraan gelijkwaardige bomen. Het gaat bij de kapaanvraag om boom 342487, 342438, 342171, 342184, 346894 en 342176 op de Singel.

En om boom 342307, 342310, 341965 & 341980 op de Leliegracht. Hiervan zijn eind 2020 boom 342307 & 342310 reeds gekapt om de noodzakelijke tijdelijk damwanden veilig aan te kunnen brengen en zijn takken gesnoeid van boom 341965. Tevens is om dezelfde reden de monumentale boom 342325 gekapt. Uit een NTO (Nader Technisch Onderzoek) was gebleken dat deze boom ook zonder kademuurrenovatie vanuit boomveiligheid geveld had moeten worden.

Overwegingen

In haar advisering is de commissie gebonden aan de gemeentelijke bomenverordening. Deze stelt in artikel 5, lid 2 dat alleen van het verbod tot vellen van een beschermwaardige houtopstand kan worden afgeweken indien sprake is van zwaarwegende omstandigheden.

Om dit te kunnen beoordelen is op verzoek van de commissie naast de kapvergunningaanvraag tevens aanvullende informatie ter beschikking gesteld.

De commissie heeft geconstateerd dat vanuit het project en programma "Bruggen en kademuren" zorgvuldig is geïnventariseerd welke de waardevolste bomen zijn en dat voor deze bomen boom-effect-analyses zijn gemaakt.

De commissie ziet dat in de aanvraag als onderbouwing gesteld wordt dat er geen alternatieven zijn voor kap omdat:

1. De Waterwet niet toestaat het wateroppervlak van de grachten te verminderen
2. De alternatieve bouwmethodes nog niet uitontwikkeld zijn
3. Het project zomer 2021 moet worden uitgevoerd

Ad 1. De commissie neemt aan dat met de Waterwet gerefereerd wordt aan de Keur Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (respectievelijk haar binnenkort vast te stellen opvolger de Waterschapsverordening AGV).

De commissie ziet niet aangegeven waarom deze keur hier gesteld moet worden boven de eigen bomenverordening en constateert dat het maatschappelijk belang niet gediend wordt met het als harde voorwaarde stellen van het gelijkblijven van het wateroppervlakte op deze rakken. Zo zal met de kap van volwassen bomen de piekbelasting van neerslag toenemen en het watersysteem juist zwaarder belast worden. Compensatie van verlies van wateroppervlakte kan ook elders plaatsvinden of op andere innovatieve wijze. Bijvoorbeeld door de (extra oppervlakte) kade geschikt te maken voor waterberging. Alleen met een open samenwerking met het waterschap kan de maatschappelijk beste oplossing gevonden worden. Mocht het waterschap hier niet voor open staan, dan is bestuurlijk overleg op zijn plaats.

Met deze constatering neemt de commissie overigens nadrukkelijk geen standpunt in over de (on)wenselijkheid van versmalling van deze rakken in het kerngebied van het UNESCO-werelderfgoed. Vanuit haar opdracht constateert zij enkel dat het argument dat het wateroppervlak niet verminderd mag worden als zodanig geen zwaarwegende omstandigheid vormt voor het afgeven van een kapvergunning.

Ad 2. Gesteld is enerzijds dat de renovaties niet kunnen wachten op de uitontwikkeling van innovatieve bouwmethodes waarmee deze bomen behouden zouden kunnen worden. Anderzijds wordt momenteel nog wel onderzocht of de nieuw aangedragen methode van Ernst de Beaufort of de Schiedamse methode toch nog mogelijkheden bieden voor kadevernieuwing met boombehoud voor de rakken bij de Leliegracht en het Singel. Zolang dit onderzoek niet afgerond is, kan het ontbreken van alternatieve boomsparende bouwmethodes geen zwaarwegende omstandigheid vormen voor het afgeven van een kapvergunning.

Ad 3. Gesteld is dat het project zomer 2021 uitgevoerd moet worden. Gezien de algemene staat van de bruggen en kademuren in Amsterdam is er een groot belang bij het maken van meters met het renovatieprogramma bruggen en kademuren.

Vanwege de omvangrijkheid van het renovatieprogramma zal het zich over decennia uitstrekken en dreigen de effecten hiervan op het bomenbestand van Amsterdam immens te worden. Gezien het belang i.v.m. de klimaatverandering van juist oude grotere bomen en het daarmee samenhangende boomkroonvolume aan de grachten en daarnaast de beeldbepalendheid van juist deze grotere bomen in het beschermd stadsgezicht en het kerngebied van het UNESCO-werelderfgoed, zal het verlies hiervan niet te onderschatten gevolgen voor de stad hebben. De ecosystemediensten van grote bomen zijn essentieel

voor de stad.

De commissie hecht er daarom aan expliciet te benadrukken dat ook in de programmering rekening gehouden moet worden met de aanwezigheid van beschermwaardige houtopstanden. Dat dus totdat er toepasbare boomsparende technieken beschikbaar zijn, zoveel mogelijk eerst de kademuren aangepakt worden waar geen of minder beschermwaardige houtopstanden staan. En dat de uitontwikkeling en invoering van deze boomsparende technieken met voorrang en gevoel voor urgentie aangepakt moet worden. Zonder dat kan de commissie het ontbreken van toepasbare boomsparende technieken niet op zichzelf kenschetsen als zwaarwegende grond voor het afwijken van het verbod tot vellen van een beschermwaardige houtopstand.

De commissie realiseert zich dat de programmering een complexe zaak is, waarbij vele factoren van belang zijn. Zij heeft echter moeten constateren dat bij het programmeren van de Singel en de Leliegracht voor zomer 2021 het behoud van beschermwaardige houtopstanden niet meegenomen is als een van de factoren. Er blijkt geen rekening gehouden te zijn met het aantal beschermwaardige houtopstanden t.o.v. van andere aan te pakken rakken. Dat betekent dat de programmering voor zomer 2021 enkel een zwaarwegende grond kan zijn indien de renovatie van de kademuren vanuit veiligheid geen uitstel verdragen en er ook geen andere mogelijkheid is om de kademuren veilig te stellen totdat boomsparende technieken beschikbaar zijn. De Leliegracht is door de recente noodmaatregelen al tijdelijk veiliggesteld en hierdoor niet direct urgent.

Conclusie Leliegracht

Voor de Leliegracht constateert de commissie dat er op korte termijn dus geen beletsel vanuit veiligheid is om de renovatie uit te stellen totdat boomsparende technieken beschikbaar zijn. En dat er bij de programmering geen rekening is gehouden met de aanwezige beschermwaardige houtopstanden. Op grond hiervan moet de commissie concluderen dat niet voldaan is aan het criterium van zwaarwegende omstandigheden en dus dat er geen titel is om de kapvergunning nu te verlenen voor boom 341965 & 341980. Mochten de boomsparende methode van Ernst de Beaufort of de Schiedamse methode niet toepasbaar blijken op de Leliegracht, dan beveelt de commissie aan te onderzoeken of deze locatie wel gebruikt kan worden voor een van de te plannen pilots met de verder uit te ontwikkelen boomsparende renovatietechnieken.

Conclusie Singel

Voor de Singel constateert de commissie dat voor boom 346894 een NTO (Nader Technisch Onderzoek) uitgevoerd is waaruit blijkt dat de conditie van deze boom zodanig is dat deze vanuit veiligheid gekapt moet worden. De commissie adviseert voor deze boom een velvergunning te verlenen.

Gezien het binnen enkele maanden af te ronden onderzoek naar alternatieve boomsparende bouwmethodes bij het Singel, kan de commissie vooralsnog niet adviseren een velvergunning af te geven voor de overige bomen op het Singel.

Vastgesteld in de vergadering van 27 januari 2021

Voorzitter

Secretaris

Ir. Pieter Boekschooten

Drs. Wouter van der Wulp

Aanwezig op de vergadering de leden Boekschooten, Zwarteveen, Vonk, Oldenburger, Oostwaard, Voshaar en Noordman